

Kázeň z ev. večerných Služieb Božích, Bratislava (NK), 8. 9. 2024, 18.00,

15. nedeľa po Svätej Trojici, ES: 206, 336, 431, A 56, čítanie z 1. Timoteovi 6, 6 – 10 a Skutkov apoštolov 20, 35; **téma:**

7. Božie prikázanie

2. Mojžišova 20, 15: „Nepokradneš!“

Milí bratia a milé sestry!

7. Božie **prikázanie „Nepokradneš!“**, spolu s 5. Božím prikázaním „Nezabiješ!“, **sa berie pomerne vážne aj** v dnešnom sekularizovanom svete. **Vo svete, v ktorom väčšina žije tak, ako by Pána Boha a Jeho prikázaní ani nebolo.** 7. Božie prikázanie ani za týchto okolností nestratilo svoju váhu. Je citované **v trestnom zákone.** „Nepokradneš!“ sa podnes uvádza ako jedno zo základných pravidiel medziľudských vzťahov. **Lúpež a kradnutie** považujú za **zlo** aj ľudia, ktorí ignorujú Pána Boha. Už v slove „zlodej“ počujeme, že **„sa deje zlo“**, čiže kradnutiu sa rozumie ako čomusi zlému.

Podľa viacerých biblistov **sa toto prikázanie pôvodne týkalo krádeže ľudí.** Ulúpenia človeka, jeho slobody. Písmo v 2M 21, 16 hovorí: *„Kto ukradne človeka – predá ho, alebo sa nájde v jeho moci, prepadne smrti.“* Hoci sa v staroveku viac kradol

dobytok ako ľudia, Boží ľud izraelský mal v pamäti **spomienku na Jozefa, ktorého Jeho bratia predali** do Egypta **za otroka** (1M 37, 12nn). Izraelci veľmi dobre vedeli, že aj oni – celý ich národ – prežili desiatky rokov v egyptskom otroctve. A potom **im Pán Boh daroval slobodu.** V tomto kontexte 7. Božie prikázanie znamená: **Už nijaké otroctvo v Božom ľude!**

Môžeme sa pýtať: Čo s tým máme spoločné my, ľudia 21. storočia? Máme azda doma nejakého otroka?

Ak sa nám javí, že s kradnutím ľudí či s ich okrádaním nemáme nič, že keď nepodliehame pokušeniu vziať niekomu peňaženku z nákupnej tašky či komusi sa vlúpať do domu, potom nás 7. prikázanie prekvapí svojou zvesťou. K previneniam proti nemu patrí **terorizmus** – spomeňme rukojemníkov, ktorých palestínsky Hamaz zadržiava 11 mesiacov (od 7. 10. 2023), alebo ukrajinské **deti**, ktoré boli **zavlečené** na prevýchovu do Ruska. V 7. prikázaní nám Boh vraví: **Neobmedzíš druhého človeka, nepripraviš ho o slobodu. O to, aby mohol dýchať, tvoriť, byť sám sebou.** Nevezmeš mu nič, čo potrebuje pre život v slobode, nič čo

vytvoril a má z toho radosť. **Neukradneš druhému radosť zo života. Nevezmeš mu chuť do života tým, že ho oberieš.**

V svetle Božieho slova **ľudský život nesmie byť vydieraním, nesmie sa stať prostriedkom k presadzovaniu politických či iných cieľov.** Terorizmus, či lúpenie, únosy ľudí - sú len vrcholom ľadovca, pod ktorým sa ešte mnohé skrýva.

Siedme Božie prikázanie sa vzťahuje na všetky zjavné formy olupovania ľudí o ich slobodu a dôstojnosť.

Herečka Liv Ullmannová (*1938) vo svojej knihe memoárov uvádza: „Keď som sa narodila, moja mama spomína, že sa pamätá na ošetrovatelku v nemocnici. Tá sa nad ňou skláňala a ospravedlňujúco jej šepkala: Bohužiaľ, je to dievča. Neoznámite to manželovi radšej sama?...“

Akékoľvek **ľudské ponižovanie či vyvyšovanie sa jedných nad druhých**, napr. mužov nad ženy (dnes jestvujú aj opačné extrém), **sú kradnutím ľudskej dôstojnosti a slobody.** Sú ňou aj všetky **formy nezákonného obohacovania sa a aféry s úplatkami, protekcionárstvo, ohováranie - skrátka všetko, čo okráda**

blížneho o jeho česť, ponižuje ho. Brat inému radosť zo života či chuť žiť - aj to je krádež.

Fakt, že ryba smrdí od hlavy vnímal reformátor kresťanskej cirkvi Martin Luther. Vo Veľkom katechizme píše, že „krádež je najvšeobecnejším remeslom ... a keď dnes hľadáme na všetky stavy, zdá sa nám, ako by tu bol veľký a rozsiahly chliev plný veľkých zlodejov. Preto **sa zlodejmi nenazývajú vykrádači pokladníc, ale tí, čo sedia v kreslách** a nazývajú sa počestnými, statočnými občanmi - a pod pláštikom počestnosti zabíjajú a kradnú.“ Luther o nich hovorí ako o arcizlodejoch a dodáva: „Keby všetci, čo sú zlodeji, ale nechcú sa tak menovať, mali odvisnúť na šibenici, svet by naraz spustol a bol by nedostatok katov aj šibeníc.“

Kradnutie totiž nesúvisí iba s vyprázdňovaním pokladníc, trezorov a s lúpením. Patrí k nemu aj nepoctivé obchodovanie, úžerníctvo, vypožičiavanie si bez úmyslu vrátiť, neodovzdanie nálezu, nespravodlivé zadržanie a ukracovanie mzdy zamestnancom, čierne pasažierstvo, daňové podvody,

nešetrné zaobchádzanie s vecami, ktoré nám boli zverené do správy, **plienenie prírodných bohatstiev, ničenie znečisťovanie ovzdušia a vody - čím ich kradneme ďalším generáciám** - a rad ďalších vecí. Napr. pasáctvo, krádeže orgánov, šírenie dezinformácií na sociálnych sieťach, ktorým kradneme ľuďom možnosť slobodne sa rozhodovať.

Ak je Biblia stručná a hovorí jednoducho iba: „*Nepokradneš!*“, bez toho, aby bližšie definovala, čo za krádež považuje - tak sa tým mieni, že tak, ako sa menia majetkové pomery, menia sa aj formy a metódy krádeže.

Kto si neotupil svedomie, ten vie, kedy koná poctivo a kedy podvodne. Žiaľ, naše svedomie môže byť otupené, necitlivé a špinavé, takže ak si napr. dnes niekto neprivlastní vec, ktorú iný stratil, píše sa o tom v novinách. Bola by to pranízka úroveň mravnosti, keby sme sa chválili: Ved' ja nekradnem! **Božie prikázania nám ani neboli dané preto, aby sme ich dodržiavanie používali ako nejaký preukaz, doklad o našej korektnosti a bezúhonnosti.**

Pán Boh nám svoje prikázania - aj to siedme: 7. „*Nepokradneš!*“, **dal ako orientáciu, ukázanie smeru pre náš život, pre to, ako môžeme spolu lepšie a krajšie žiť, pre to, aby bolo zřejmé, čo prospieva a čo škodí.**

Pán Ježiš Kristus hovorí: **„Blahoslavenejšie je dávať ako brať“** (Skutky apoštolov 20, 35b). To je výzva i zmena, ktorú do života prinieslo evanjelium. V cirkevnom zbore v Efeze uverili a kresťanmi sa stali aj ľudia, ktorí sa predtým živili krádežami. Zmena, ktorú v nich spôsobilo evanjelium spočívala nielen v tom, že už nekradli, ale že poctivo pracovali, aby sa mohli rozdeliť s tými, ktorí pomoc potrebujú.

Ondřej Macek píše: „V rozpočte každého z nás by mala byť i položka, ktorou myslíme na tých, ktorí sa majú horšie, ktorí majú menej možností a síl.“ 7. Božie prikázanie znamená, že **Pána Boha mám** pustiť nielen do svojho týždenného rozvrhu, do svojej rodiny, ale **aj do svojej peňaženky, na svoj účet,** k svojmu daňovému priznaniu.

Boh nám v Kristovi daroval seba samého. Svoju lásku, svoj život. Tvrdosťou srdca voči biednym, či

nečestným počínaním, prekračovaním Bohom určených hraníc, olupujeme Boha o slávu.

Nestačí „iba“ nekradnúť. Opakom krádeže je vďačnosť a spokojnosť s tým, čo mám a tiež ochota podeliť sa. V liste Jakuba (2, 15nn) čítame: „¹⁵ Ak brat alebo sestra nemá odev a nedostáva sa im denný pokrm, ¹⁶ a niekto z vás im povie: Chodte v pokoji, zohrejte a najedzte sa! ale nedáte im, čo potrebujú pre telo, čo je to platné? ¹⁷ Tak aj viera, ak nemá skutkov, je sama osebe mŕtva.“

Ježiš sa od nás ľudí neodtiahol. Nebol otrokom hmoty, ani mamony.

Nemálo kresťanov sa utiahne do súkromia a trpí svojou osamelosťou. Rovnako trpia aj ich blížni. **Jedni i druhí sú slušní ľudia, jeden druhému nič nevezme, ale ani nič nedá. Tento priehradný múr evanjelium strháva - búra** (por. Efezským 2, 14). Posiela nám do cesty ľudí, ktorým môžeme priniesť radosť, pomoc, ktorých môžeme obohatiť, v ktorých môžeme stretnúť samého Ježiša Krista (por. Matúš 25, 40: „*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.*“)

Božie prikázanie: „Nepokradneš!“ značí, že sa máme pokúšať vytvárať také momenty a miesta, kde nevládne závišť, ani lakomstvo. Snažiť sa nastaviť medziľudské vzťahy tak, aby sme si mohli navzájom viac veriť. **A v neposlednom rade viac veriť Bohu:**

- že sa o nás stará,
- že keď zaodieva poľnú trávu, ktorá dnes je

a zajtra ju hodia do pece, či nie skôr nás?,

- že keď budeme hľadať najprv kráľovstvo

Božie a Jeho spravodlivosť, všetko potrebné nám náš nebeský Pán pridá (por. Matúš 6, 30 a 33). Amen.

S použitím: Jan Heller (Hlubinné vrty), (zost.) Johannes Kuhn (Chancen - die Zehn Gebote in einer veränderten Welt), Jan Milíč Lochman (Desatero: směrovky ke svobodě), Ondřej Macek (Věty křesťanské víry), Jakub Malý, Karel Müller: (Boží kniha od Pastoral Brothers): Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár

Modlitba:

Pane Ježiši Kriste,
sú veľkí zlodeji a malí zlodeji.
O niektorých sa píše v novinách
a hovorí sa o nich v televízii
a sú zatváraní do väzenia.

PANE, ZMILUJ SA NAD NIMI!
Iní prežijú celý život bez toho,
aby ich niekto objavil.
Nie sú to len veci,
ktoré si môžeme navzájom zobrať.
Môžeme ukradnúť druhým šťastie
a zničiť ich radosť
a zobrať im to,
čo robí život bohatým a zmysluplným.
Milovaním hojnosti
doháňame iných do biedy a núdze.
PANE, ZMILUJ SA NAD NAMI!
Pomôž nám, aby sme videli, aké chyby robíme
a prosili o odpustenie,
aby si mohol odňať náš hriech
a vyčistiť nás
a používať nás ako správcov
Tvojich bohatstiev. Amen.

Bengt Pleijel: Brána viery otvorená (vyd. Tranoscius, Liptovský Mikuláš, 1992)